

gisk gennemgår de faser af krigen, hvor banerne spillede en rolle. Kilderne har fortrinsvis været trykt litteratur; men den sammenstilling af de spredte oplysninger, der har fundet sted, har givet et uprætentøst, men udmærket billede af krigen, set fra en side, der ikke før har været forsøgt.

Finn H. Lauridsen.

Ellen Strange Petersen (red.): Kvindene og valgretten. (Schultz, 1965). 275 s.

Bogen er udgivet i anledning af 50-året for 1915-grundlovens indførelse af kvindelig valgret til folke- og landsting. Det er ikke et videnskabeligt grundlæggende arbejde, der sigter mod at bringe nye resultater inden for historie eller politisk videnskab; men derimod søger det at give alsidig oplysning om den udvikling, der førte frem til valgrettens opnåelse, og dernæst om, hvordan den blev udnyttet. Dette formål opfylder bogen.

En historiker, amanuensis Birgit Busch lægger for med et stort afsnit »Den danske kvindesags historie til opnåelsen af den politiske valgret«. Der gribes kort tilbage til Danske Lov, men hovedvægten er naturligvis lagt på tiden efter 1860/70, og selv om det ikke glemmes, at afsnittet hedder kvindesagens historie, er det her navnlig den politiske ligestilling, der er emnet. Det er en god og klar oversigt; måske burde visse forhold og personer have været præsenteret fylligere i betragtning af den vide læserkreds, man henvender sig til. Undertiden forekommer der også nogle små unøjagtigheder, som kan overraske.

Efter dette afsnit skriver en politiker og ledende kvindesagsforkæmper, Kirsten Gloerfelt-Tarp, om »Kvinderne i Rigsdagen«. Der gives dels en række statistiske oplysninger om kvinderne og rigsdagsvalgene og om kvin-

dernes arbejde på rigsdagen, dels karakteristikker af kvindelige politikere. Det er et meget vanskeligt emne at behandle, ikke mindst fordi kvinderne ikke først og fremmest er valgt som kvinder, eller til at være kvinder på rigsdagen. Når det f. eks. anføres, at kun få kvinder har været i finansudvalget, så må man spørge, om det er tilfældigt (der er jo så mange politikere, der ikke kommer i finansudvalget), eller om der er nogen særlig grund dertil. Der kunne nævnes andre eksempler, hvor forfatteren anfører sådanne forhold, men undlader at tolke oplysningerne, hvilket må være et rimeligt krav, når de fremlægges.

Bogen slutter med to mindre afsnit. Journalist Karin Beck skriver mere konstaterende end behandlende om »Kvindeinteresser i lovgivningen 1915-65«, og translatør Guldborg Chemnitz skriver fint om »Kvinden i Grønland«.

Vagn Dybdahl.

C. V. Bramsnæs: Erindringer. (Fremad, 1965). 245 s.

Erindringer kan søge deres berettigelse på flere områder. Gælder det en politikers vil historikeren navnlig spørge efter: bringer de nyt, tegner de et politisk miljø, eller øger de vort kendskab til forfatteren? I alle tre retninger falder C. V. Bramsnæs erindringer stort set igennem; mindst gælder det for det sidste, og det skyldes mere, hvad der ikke står.

Bogen begynder med barndom og ungdom, og derefter kommer de forskellige afsnit af Bramsnæs' politiske liv: genforeningsspørgsmålet, Landmandsbanksagen og de to finansministerperioder. Ind mellem dette er der kapitler om Den internationale Arbejdsorganisation, om AOF og om Norden. Stort set siges der ikke noget, som historikeren ikke kender eller let kan skaffe sig at vide om de forskellige begivenheder; om forholdene inden for partiledelsen, i mini-